

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

ČERVEN 2019

Jak Lotři vyčistili Metuji

Nevkročíš dvakrát do stejné řeky. To platí všude, i v Hronově. Lotři si vzali na starost čistotu řeky Metuji a jejího bezprostředního okolí. Po pár hodinách nasbírali plné pytle odpadu. A co v nich bylo?

Objevy zaznamenali veliké: vysavač, pneumatiky, kola, fén, talířky, hrníčky a samozřejmě nepočítaně plastu a dalšího harampádí. Nejvíce odpadu nasbírali především v okolí mostů a plotů továren. „O akci jsme přemýšleli spíš tak, že je potřeba. Bavit nás to ale začalo ve chvíli, kdy jsme vyhlásili soutěž o nejkurióznější nalezený předmět,“ vysvětluje jeden z účastníků – čtrnáctiletý Jáchym Karlík.

Akce se zúčastnili jak nejmladší oddíloví nováčci, dlouholetí členové, tak i někteří rodiče. Stačil tříkilometrový úsek z parku Aloise Jiráska k oddílové klubovně za fotbalovým stadionem a naplnili bezmála dvacet pytlů odpadu.

„Snažíme se dětem představit vodácký sport v širších souvislostech. Nestačí se naučit držet správně pádlo a sjet stále těžší řeky. Ochrana přírody k tomu nesporně patří také,“ říká Tomáš Buriánek, hlavní vedoucí oddílu.

Akci podpořilo město Hronov zapůjčením pytlů a odvozem nasbíraného odpadu.

Pro hronovské Lotry není tato akce první, řeku Metuji v minulosti čistili například ve spolupráci s geokačery či horní úsek řeky s Jiřím Malíkem, ekologem a předsedou spolku Živá voda.

Karel Neuschl,
TOM Lotři, Hronov
Foto: Tomáš Buriánek

foto: Tomek Hurt

OBSAH

červen 2019

str. 4	Dříve a dnes – TOM Kamarádi, Václav Hrobský
str. 5	Dříve a dnes – TOM Saturn, Ivo Poduška
str. 6	Dříve a dnes – TOM Střelka, Eva Vilhelmová
str. 7	Meleme, meleme mouku..., Věna Křepelák
str. 8	Lípy Anežky České, Ondra Šejtka, Jiří Chour
str. 9	Ať Světluška stále svítí!, Anežka Klabanová
str. 10-11	FUNTOM je za námi, Ivo Hop Skoček
str. 12-13	Rozhovor s hosty FUNTOM festivalu, Anežka Klabanová
str. 14	Předvelikonoční Mezholezy, Máďa Hörlová, Rapové Velikonoce, Martin Jindřšek
str. 15	Den Země 2019, Radovan Rafaj a Tomáš Gallischek, Pohádkový les, Jindra Zoufalá
str. 16	Jak jsme připravovali turistický závod, Eva Vilhelmová
str. 17	Já a turistický závod, Kristýna Maťaťová, Jakub Vantuch, Ema Babulíková
	Novinky na chalupách, Jiří Homolka
str. 18	Železný tomík, Ondra Mánek,
str. 19	Není přepočítat se..., Jindřich Černý
	Železný Kadet, Míra Hepnar
str. 20	Mapování bariér..., Radka Skočková
	Pochod Ptačím dolem..., Jarda Lepšík
str. 21	Jako na táboře, Adéla Othová
str. 22	Kamínci pálili čarodějnice, Hana Paňáková
str. 23	Velikonoční nadílka ve Sloupu, Vratislav Florián
str. 24	Pochod přes tři hrady..., Petr Teringl
str. 25	Turisté v poklusu, Vratislav Chvátal
str. 26	Týpí jako domov, Kateřina Pejšová
str. 27	Mikešovo nožobraní, Jiří Lukeš
str. 28	Společně za zvířátky, Pája Ovčáčíková
str. 29	Zprávy z ústředí
str. 30	Ohlasy
str. 31	Expedice jižní Island, Zdeněk Vejrosta

Do táborového zavazadla

Zdraví.

Dobrou náladu.

Žádné úrazy, nula klíšťat.

Bez vos!

Pevné nervy
s tomíky všeho věku.

Fungující dopravu.

Dobrodružství.

Co nejméně politiky i jiných hrůz!

Pěkné
počasí.

Uznání od dětí i kolegů.
Pochopení pro ně.

Svatý pokoj od hygieniček.

Pár hodin denně bez mobilu.
Aspoň na táboře!

Pohledy pro babičky
a jiné blízké duše.

Prívětivou mysl a otevřené srdce
pro vše pěkné a dobré, co v létě u nás
doma i za hranicemi potkáme...

Tomáš Novotný

Dříve a dnes II

V letošní roce slavíme třicet let od listopadu 1989. Výročí, které stojí za povšimnutí i zamyšlení. Oslovili jsme proto několik našich vedoucích s prosbou o odpovědi na dvě anketní otázky. Zde jsou odpovědi dalších tří.

Anketní otázky:

- 1. Jak vzpomínáš na oddílovou dobu předrevoluční? Jak se ti pracovalo s oddílem, za čím se rád ohlížíš a za čím ne?**
- 2. A co dnes? Svobody při vedení dětí máme vcelku dost! Čeho se nám nedostává – a co nám naopak nová doba přinesla dobrého?**

- což se nikdy nepodařilo! Stejně tak i dnes toto působení u kohokoliv odmítáme. Jinak to byly roky dobré až vynikající - byl jsem mladší, výkonnější i zdravější.

Jsem toho názoru, že Asociace TOM je nejsvobodnější ze všech dětských a mládežnických spolků, co u nás působí a toho si velice vážím! A také této výhody, myslím, naše oddíly hojně využívají.

Stále jsem toho názoru, že do našich řad a našeho činění nepatří jakákoliv politická aktivita, a to ve všech formách a úrovních. Toto je věc osobní a soukromá. Myslím tím jakékoliv vyjadřování se k politice, k osobnostem, děláním si le-

TOM Kamarádi

Každá doba přináší své plusy a mínusy. Pracuji s dětmi a mládeží od svých dvaceti let. Nejprve pod PO SSM, po průšvících jsem přešel pod tomické hnutí. Nikdy jsem toho nelitoval. Dalo mé osobě i oddílu naprostou svobodu. Omezení se týkalo jen zemských hranic a financí. Stručně řečeno, **nikdy jsem si svobodu nenechal vzít.**

V té době byly děti otužilejší, pohybově zdatnější, vychovanější, méně náročnější a tím i vděčnější, než jsou děti současné. Nebyly elitářské skupiny, nebyly mobily a různé sociální sítě, které považuji za jedno z největších neštěstí dneška. I spolupráce s rodiči byla lepší.

Bohužel dnešní děti jsou trochu jiné než dříve. Jsou náročnější, mnohé si ani neumějí hrát, roste sobectví, elitářství podporované rodiči i školou. Je mnoho lákadel, z nichž mnohá jsou až nebezpečná.

Rád se ohlížím za tehdy dosti novátorskými aktivitami, což byly vysokohorská turistika + netradiční akce + výpravy do spřátelené ciziny. Dost dobře si také vzpomínám na jedno vynucené působení v prvomájovém alegorickém průvodu, tuším

v roce 1986. Tehdy jel náš otevřený gazík s vlekem naloženým kanoemi, v gazíku sedělo šest malých děvčat, v rukou pádlo a na hlavách vodácké modré čepičky, dle amerických vojáků z II. sv. války. Prý to na tribuně vzbudilo trochu rozruch, ale těžili jsme a vše bylo bráno s rozumem.

Na co nerad vzpomínám? Na asi pět neudělených doložek do Jugoslávie, na nedostatek materiálu. Na některé snahy zatáhnout nás do jakékoliv politické činnosti

grace z kohokoliv, pletení se do záležitostí jiných národů a států. Nás musí zajímat vztah k přírodě, vlasti, chování k lidem, morální hodnoty a výchova ke slušnosti k okolí.

Čeho se nám nedostává? Jednoznačně skromnosti, solidnosti a jak je moderní říkat, tak i pokory. A hlavně dětem a mládeži chybí potřeba pracovat, vydělat si na koníčka, záliby.

A co je naopak dobré? Svoboda rozjet se po celém světě, určitě více financí pro činnost.

Václav Hrobský,
TOM Kamarádi, Pacov

Rozdíl mezi předrevoluční a současnou prací s oddílem je opravdu veliký. Jelikož je mi už 83 roků a vedu turistický oddíl nepřetržitě 43 let (od roku 1976), prožil jsem toho s mládeží velmi mnoho. Převažují ale zážitky, na které dodnes velmi rád vzpomínám.

Již v dobách hluboké totality bylo možné uskutečnit pro děti mnoho přitažlivých a zajímavých akcí, které se ne vždy slučovaly s prací tehdejších pionýrských oddílů. Od samého vzniku oddílu byla na prvním místě turistika a pobyt v přírodě. V té době bylo výhodné, že byly vyhlášovány různé akce a srazy, zaměřené na brannou výchovu a sport, bohatě sponzorované státem, kterých jsme se rádi zúčastňovali. Daly se dobře využít pro turistiku. Vše bylo v té době velmi laciné – doprava vlakem i autobusy – noclehy ve školách a domech dětí – někdy i stravování na srazích. O všechny akce vyhlášené oddílem (včetně jednodenních výletů i pravidelných schůzek), byl mezi dětmi ohromný zájem a neúčastnil se jich jen ten, **kdo byl na smrtelné posteli**.

Protože jsme byli poměrně úspěšný oddíl, naše úspěchy si přivlastňovala i školní pionýrská skupina. Měli jsme značnou podporu ve škole, z níž nás pravidelně uvolňovali. Nadšení byli i rodiče dětí, byli rádi, že jejich děti mají tak zajímavou činnost ve srovnání s ostatními pionýrskými oddíly ve škole. Děti byly v té době velmi samostatné a odolné. Nedovedu si vůbec představit, že by dnešní děti zvládly bez asistence rodičů odjezd na výlet nebo tábor a že by unesly těžký starodávný bágl s veškerým vybavením, včetně společných potravin, plynového vaříče, spacáku, těžké nafukovací matrace, stanu, kytary a v zimě i obojích lyží. A přes mnohdy velmi nepříznivé povětrnostní podmínky téměř nikdo nikdy ne onemocněl.

Současně s registrací v pionýrském oddílu jsme využívali i výhody, vyplývající z členství v dalších institucích – v turistickém oddílu mládeže tělovýchovné jednoty Lokomotiva Plzeň, kde jsme měli zdarma jízdné vlakem po celé republice (tenkrát i po Slovensku), nebo v turistickém kroužku Domu dětí a mládeže, kde jsme měli klubovnu a využívali bezplatné ubytování v jejich ubytovnách. Vše je po-

TOM Saturn

drobně zdokumentováno v oddílových kronikách. Je jich do dnešního dne již 26 kusů. Nad těmito kronikami rádi vzpomínáme při našich srazích bývalých i současných členů oddílu Saturn. Uskutečňujeme je od roku 2011, kdy bylo oddílu 35 let, každých 5 roků. Snad byly někdy i poněkud nepřijemné příhody, ale ty již dávno z paměti vymizely.

Dnešní práce s dětmi je od této předrevoluční úplně odlišná. Oddílová činnost, tábory, výpravy - vše stojí poměrně dost peněz. Některým rodičům to sice moc nevadí, ale u některých rodin, hlavně při více sourozencích v oddíle financování akcí není už tak snadné. Proto jsem velmi rád za dotace od našeho ústředí Asociace TOM, i z dalších zdrojů – městských obvodů, magistrátu i kraje.

Podstatně horší je dnes přístup dětí k nabízeným akcím. Na otázku: „**Pojedeš s námi na výlet?**“ **Je nejčastější odpověď: „Já nevím a bude tam Wi-Fi?“**

V současné době je ohromnou konkurencí pobytu v přírodě mobilní telefon a počítač s internetem, Instagramem, Whats App, Facebookem, Google, You Tube a dalšími vymoženostmi.

Další problém je udržení a nábor nových členů do oddílu. Starší děti, odchované od malička oddílem, po nástupu na střední školy začínají mít i další zájmy, takže se již většinou týdenních schůzek pravidelně nezúčastňují a chodí pouze na některé víkendovky. Když odejdou na vysokou školu, většina jich končí. Některým, kteří jsou tak poznamenáni dnešní dobou, je divné, že by měli ve svém volném čase dělat něco zadarmo. Nové, mladší děti, se v současnosti, kdy je nadbytek nabídek mimoškolní činnosti, velmi těžko

do oddílu doplňují a je již vůbec problém najít den pro pravidelné schůzky, který by vyhovoval všem. Nejlepším řešením je začít s nábořem již v předškolním věku, a to nejlépe ve spolupráci s rodiči, kteří se některých akcí mohou zúčastňovat spolu se svými dětmi a také poskytují dopravu vlastními auty.

Naopak velkou výhodou současnosti je možnost neomezeného cestování po celém světě, což často využíváme pro naše tábory v rakouských, německých i italských Alpách, slovenských Tatrách a dalších zemích.

Doufám, že mi zdraví dovolí ve vedení oddílu ještě nějaký rok pokračovat, ale moc mě mrzí, že oddíl s tak dlouhou tradicí zřejmě zanikne. Zatím nikdo nechce pokračovat.

Ivo Poduška,
TOM Saturn, Plzeň

TOM Střelka

S úsměvem cestujeme na tábor.

V oné době prakticky veškerá aktivita probíhala v rámci jednotné organizace PO SSM. Vedení pionýrské organizace sice vyvíjelo tlak na vedoucí, aby na děti politicky působili, ale většina vedoucích to ve skutečnosti příliš nedělala. Ve všeobecně zaměřených oddílech probíhala činnost obdobně jako nyní – hry, sport, pohyb v přírodě. Výhodou bylo, že každá škola tuto zájmovou činnost musela podporovat, a tak v odpoledních hodinách na školách probíhaly schůzky dětí ve třídách, na hřištích i tělocvičnách. Oddílů bylo na školách téměř tolik co tříd, takže nebyl takový problém některé z vedoucích získat pro letní tábory. Většina zaměstnavatelů takovému vedoucímu i refundovala mzdu za práci na letním táboře, vedoucímu tak zbyla dovolená i pro rodinu.

Děti byly podobné jako ty dnešní, rády si hrály a soutěžily. Nebyly počítače, a tak veškerá činnost probíhala v reálném světě. Počasí jsme odhadovali jen podle přírodních úkazů a často jsme zmokli.

Nebyly GPS, orientovali jsme se jen podle mapy a buzoly. Nebyly mobilní telefony a v případě zpoždění vlaků rodiče prostě museli věřit, že se s dětmi v pořádku dostaneme domů. Děti byly samostatnější, protože je rodiče nesledovali na každém kroku.

A dneska? Svobody při vedení dětí máme vcelku dost. Čeho se nám nedostává – a co nám naopak nová doba přinesla dobrého? Je mnohem více různých zaměřených organizací a děti mají dost velký výběr. Je ovšem mnohem méně lidí, kteří

by měli možnost a byli ochotní zdarma věnovat svůj volný čas dětem. Chtějí-li získat nějaké prostředky na činnost, musí vypisovat různé žádosti a shánět peníze na materiál a na činnost. Také už mnohem méně škol propůjčuje svůj prostor pro zájmovou činnost dětí. Někdy je problém sehnat klubovnu. Postupně se tedy i volný čas dětí stává záležitostí placených profesionálů. Děti jsou sice stále hravé a soutěživé, ale velmi rychle mění své zájmy. Překážky překonávají jen v počítačových hrách, ale v reálném světě se rychle vzdávají.

*Eva Vilhelmová,
TOM Střelka, Orlová-Lutyně*

MELEME, MELEME MOUKU, PEČEME, PEČEME CHLÉB

Mnozí z vás v minulosti již navštívili jednu z našich nejhezčích asociačních chalup – základnu v Oparně. Náš mlýn má však od letošního roku i jiná lákadla, než je jen krásné prostředí, malebná krajina či starobylá atmosféra.

Mlýnské kolo, vantroky, sekerník, lednice, náhon, kynutí, ošatka, kvásek, pecen. Toto je jen krátký výčet (pro mnohé i nových slov), které jsme opakovaně slyšeli na víkendové akci podporované Evropskou unií, v rámci projektu Ahoj sousede, Hallo Nachbar.

TOM Dakotí byl vůbec první oddíl, který měl možnost se tohoto projektu zúčastnit. Pro nás vedoucí to byla také velmi příjemná změna v tom, že jsme se prakticky nemuseli starat o program. Dokonale nás zastoupily tři lektorky – Helča, Lucka a Káťa, které si pro nás připravily dva dny plné zábavy, pohybových aktivit, pracovních listů, her a hlavně praktických ukázek daných řemesel.

Jak už název článku napovídá, program byl zaměřený na mlynářské a pekařské řemeslo. Každý den byl věnován jednomu z nich. V rámci mlynaření jsme prošli celý systém mlýna, dozvěděli jsme se o důležitosti vody a Helča nám k tomu vyprávěla zajímavé příběhy z minulosti vztažené právě k Oparenskému mlýnu. Vrcholem celého dne byla možnost namletí si vlastní mouky, a to hned několika způsoby.

V části věnované pekaření jsme připravovali kvásek a těsto. Než vše řádně vykynulo, bylo třeba vyčistit pec, připravit a nasekat dříví, rozdělat oheň. Plní očekávání jsme si nakonec všichni pochutnali na chlebu, který jsme si sami upekli.

Oba dny byly nabitě skvěle připraveným programem, u kterého jsme se rozhodně nenudili. Bavili jsme se my i děti. A pokud jste doposud váhali, zda na mlýn vyrazit, nyní sem už rozhodně vyrazte. Zazijete to, co jinde zažít nelze.

Věna Křepelák,
TOM Dakotí, Česká Lípa

TOM Šlápoty, Vítkov

TOM Kamínek, Chropyně

TOM Soptíci, Bystřice p. Hostýnem

TOM Úhlava, Přeštice

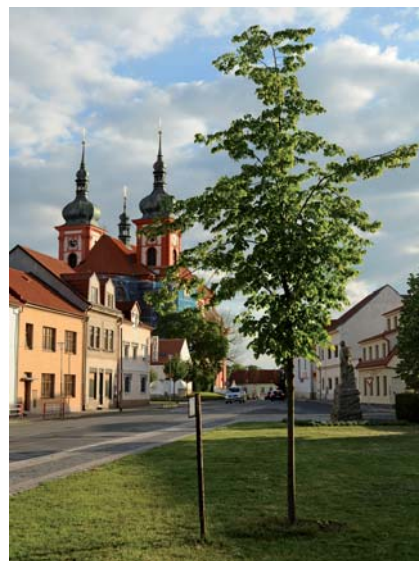
Anežky České

Od osmistého výročí narození svaté Anežky České uplynulo osm let. Na počest této české světice bylo v celé ČR vysazeno celkem na 111 lip srdčitých. Lípy sázely v drtivé většině dětské organizace. Kromě tomíků, kteří vysadili celkem 24 stromů, lípy vysazovali také skauti, pionýři, woodcrafteri z Ligy lesní moudrosti, mladí hasiči a další dětské organizace.

Napadlo nás podívat se, jak se lipkám daří. Na naši výzvu se ozvalo, tedy fotografie zaslalo, jedenáct oddílů. Jak vidno, většina stromků prosperuje, pouze jeden z nich po loňském horkém létě ještě sbírá síly. Stromy rostou a stárnou, umírají, mají své osudy, historii, stejně jako lidé. Čas plyne rychle. Za pár let se tedy zase podíváme, jak lípy povyroستly.

*Jiří Chour,
Ondra Šejtka*

TOM Veverk, Brandýs n/L

TOM Perličky, Jablonec nad Nisou

TOM Zelenáči, Krásná Lípa

TOM Máci, Turnov

TOM Borovice, Chotěšov

TOM Dakotí, Česká Lípa

TOM Liščata, Velké Hamry

Ať Světluška stále svítí!

Připravili jsme pro vás zajímavý rozhovor s Gabrielou Drastichovou, ředitelkou Nadačního fondu Českého rozhlasu. Mezi tomíky je fond znám jako Světluška. G. Drastichová převzala vloni jeho vedení po Přemyslu Filipovi.

K čemu fond Světlušky slouží? Můžete říct konkrétní příklady, komu peníze pomohly?

Posláním Světlušky je pomáhat zrakově postiženým vyrovnávat podmínky se zdravými lidmi, aby mohli směřovat k osamostatnění, a tím k naplnění životních rolí dle své volby. Přispíváme na pomůcky pro malé děti, na odlehčovací službu a asistenci pro rodiny. Jak děti dospívají, přichází potřeba vybavit se ke studiu, proto přispíváme na výrobu speciálně upravených učebnic. Také jim pomáháme se zakoupením technologických kompenzačních pomůcek, jako je chytrý telefon s aplikacemi pro nevidomé, notebook, Braillský řádek nebo přispíváme na vybavení pro volný čas a zábavu. Mezi těžce zrakově postiženými je totiž velká řada skvělých hudebníků, sportovců i básníků a sochařů.

Světluška podporuje mladé lidi i v jejich pracovních ambicích. Přispívá jim na rekvalifikace i na vybavení pro pracovní činnost. A nemohu zapomenout na seniory, kteří velice často trpí částečnou ztrátou zraku. I pro ně je důležité si moct znovu listovat a číst v oblíbených knihách a časopisech, luštit křížovky a vařit podle kuchařky. K tomu potřebují čtecí zařízení nebo speciální zvětšovací lupu. Podporujeme i neziskové organizace, mezi nimi například ranou péči, speciální školy, sportovní kluby či zaměstnavatele těžce zrakově postižených.

Tomíci v loňském roce vybrali do pokladniček 248 tisíc korun. Jakou část tahle částka tvoří z celkové sumy?

Tato krásná suma je asi 5 % celkového výnosu ze Sbírkových dnů Světlušky, který činil pět a čtvrt miliónu. Děkuje!

Plánujete nějaké změny pro další ročník sbírky? Jaké se budou prodávat předměty?

Dobrovolníci i dárci se mohou těšit na nové sbírkové předměty. Prodávát se budou celkem čtyři, každý v jiné cenové hladině, aby si dárci mohli vybrat. Dva z nich budou úplně nové. U nových předmětů jsme si dali záležet na tom, aby byly nejen hezké, ale i užitečné, aby se vyráběly v Česku a ideálně z udržitelných materiálů. Nechte se překvapit.

Jak se mohou zapojit oddíly, které se ještě nikdy sbírkových dnů neúčastnily?

Dává smysl, když můžeme poslat Světlušky propojit s organizacemi, které mají k dobročinnosti a podpoře komunit

blízko. Děkuje všem tomíkům, kteří se do sbírky zapojují. Pokud by o zapojení měly zájem i další oddíly, mohou se obrátit přímo na koordinátorku sbírky Karin Kovarikovou (karin.kovarikova@rozhlas.cz). Snažíme se, abychom celý proces zapojení dobrovolníků co nejvíce zjednodušili a vás tak nezatížili zbytečnou administrativou.

Musí se vybírat přesný počet dní nebo stačí, když budou na náměstí oslovovat kolemjdoucí třeba jen tři hodiny?

Každá hodina se počítá. Vy nejlépe znáte města a místa, kde žijete, kde trávíte volný čas. Proto necháme na vás, jaké místo a jaký čas si pro sbírku vyberete.

Můžou tomíci Světlušce pomoci i jinak než jen při sbírkových dnech?

Tomíci už roky pomáhají například jako dobrovolníci na Nočních bězích pro Světlušku. Letos jsme si mávali na trati v Brně, kde se sešlo 1 900 běžců.

Děkuji za rozhovor!

*Gabriely Drastichové
se ptala Anežka Klabanová*

je za námi. A povedl se!

Čtyři dny plné inspirace, zajímavých lidí, přátel a workshopů jsou za námi. I přes mírnou nepřízeň počasí to byla paráda! Užili jsme si bohatý program a skvělé lidi, kteří se do Svitav sjeli z celé republiky.

Ve čtvrtek 9. května se program roztočil na plné obrátky. Nechyběla Hořcová výzva pro pokročilé, stíhání záhadného fantoma, běh pro Světlušku, zajímavé workshopy, rozdělávání ohně třením dřev, škola žonglování, eskymování, natáčení rychlovidea z výpravy, makrofotografie, netradiční hry a sporty a mnoho dalšího.

Nadchlo nás setkání se zajímavými a inspirativními osobnostmi, jakým je Marián Polák s jeho objevným dokumentem Planeta Česko, Pavel Liška a Jan Révai, kteří povídali o svém vandrování po Střední Americe, či Jindřich Šídlo, který zaujal povídáním o médiích v dnešní době.

Vyvrcholením festivalu byly sobotní koncerty Alternativního sestřihu a Circus Brothers. Velká pařba a nezapomenutelné vzpomínky!

Kdo chtěl, mohl odpočívat v Expu u oddílových filmů a kronik, deskových her nebo debatovat v kavárničky u Tukana či v kavárně POTMĚ od Světlušky - Nadačního fondu Českého rozhlasu.

V rámci festivalu byla natočena reportáž přímo na jednom z workshopů, mrkněte se na díl Zprávíček ze dne 11. 5. 2019 od 2:13'. <https://decko.ceskatelevize.cz/zpravicky>.

Ivo Hop Skoček

Od účastníků

Každou část programu jsme hltali s naprostým nadšením. Ať už to byly přednášky o putování po Jižní Americe a Rumunsku, lekce bubnování nebo Kavárna POTMĚ. Akce od tomíků prostě stojí za to, díky!

*Karolína a Gustá,
TOM Čtverka, Znojmo*

Fantasticky uspořádané! Nejlepší team-building oddílu! Moc děkujeme!

Hanka Picková, TOM Oftalmo, Brno

A kdo byli hosté festivalu? Některé jsme vyzpovídali.

JINDŘICH ŠÍDLO, komentátor a žurnalista

Tábořil jste v mládí? Chodil jste do nějakého oddílu?

Na táboře, v té době pionýrském, jsem byl asi dvakrát. Později jsem už jezdil jen na soustředění, protože jsem hrál závodně fotbal. A právě fotbalový tým byl vlastně i můj oddíl. Obě dcery chodí už 10 let do oddílu v Praze, jsou pod Českým svazem

ochránců přírody. Takže ponětí o tom mám. Jedna z dcer pracuje dokonce jako vedoucí, takže tu to evidentně baví.

Měl jste nějakou přezdívku na těch dvou tábořech nebo na soustředění?

Já mám celý život jednu přezdívku, říkají mi Šídlo. Ještě mi v dětství říkali Rohožka kvůli vlasům. Ale Šídlo mi zůstalo. Řada lidí ani neví, že mám nějaké křestní jméno.

Jaký přínos má pro člověka to, že stráví mládí v oddíle? Co může oddíl člověku dát?

Jsem rád, že moje holky chodí, tam, kam chodí. Hlavní je to, že děti v kritickém věku tráví čas v přírodě, s kamarády, vyplňují svůj čas užitečnou činností a poznáváním světa. Uvidíme, co jim dá, až vyrostou.

Víte, jakou barvu má hořeč?

To je květina, ne? Je taková modrofialová? To jsem se trefil, ne?

Vzkázal byste něco obecně tomíkům?

Držím vám palce. Díky, že jste mě na festival pozvali. Přišlo mi, že jsem se potkal s mladými a bystrými lidmi. Ať vám všem vydrží nadšení a ať v budoucnu v konkurenci s ostatní zábavou dělají děti to, co jim nabízíte vy.

MARIÁN POLÁK (film PLANETA ČESKO), režisér, kameraman

Byl jsi jako malý v nějakém oddíle?

Nebyl, byl jsem divokej tramp. Jezdil jsem na vandry asi od 4. třídy s kamarádkou. Ta nejdřív tahala na vandry bratránka. A já mu záviděl, že nosí do školy usárnu a že jezdí pod širák. Na stanový tábor jako takový jsem jako dítě ale nejezdil. Na takové tábory jsem začal jezdit

až na gymplu, ale už jako vedoucí s Davidem Šimkem a tomíkama. Takhle jsem s nimi jezdil asi čtyři léta.

Dostal jsi u Zálesáků nějakou přezdívku?

Mně děti říkaly *Fýrer*. Protože jsem po nich chtěl, aby topily pod brutarem a další věci. Byla to taková interní přezdívka, která se ujala jen v určité skupině dětí.

Co jsi natočil jako svůj první kamerový záběr?

Úplně jako první jsem natočil Puňtu na starou VHS. Bylo to ještě v prváku gymnázia. A pak jsem vůbec nevěděl, co s tím. Potom až na škole jsem natočil něco, co vypadalo jako film. Točil jsem vlastně hned přírodu – byla to ročníková práce s názvem *Rok v bažině*.

A tomíky jsi natáčel také?

Určitě jsem něco točil na tábořech. Mám i z tábora fotku, jak točím na tu VHSku rodičů. Ani jsem to pak nestříhal, ono to vlastně v té době ani stříhat nešlo, takže to byl jenom záznam bez hlubšího významu. Možná to někde leží u Zálesáků v klubovně. To byla prostě devadesátá léta.

Vandráci VAGAMUNDOS (Pavel Liška, Jan Révai), herci, cestovatelé

Jezdili jste na tábory?

JR: Jezdil jsem skoro každé prázdniny, byl jsem na tábořech jak v Čechách, tak tehdy ještě v NDR a Jugoslávii. Dokonce jsem dělal potom i praktikanta.

PL: Nebyl jsem ani jiskřička, ani pionýr. Jednou jsem ale na tábor jel, protože praktikantem byl můj bratranec. Bylo to poprvé, ale i naposledy. Na tábory nemám špatné vzpomínky, jen nemám rád takové ty organizované věci, snídane, zábavy. Jezdil jsem pak ale na čundry s klukama.

Kdy jste zjistili, že nejste z cukru?

JR: Byl jsem indián od malička, vyrostl jsem u koní, byl jsem pořád v přírodě. Učil jsem se, jak přežít, lovil jsem králíky a bažanty. Líčili jsme pasti, snažili jsme se v noci být vzhůru co nejdéle. Takže jsem se vlastně vychovával sám.

PL: To já taky, ale s naší partou. Byli jsme vlastně takoví vandráci.

Chystáte se na nějakou další cestu?

PL: Chystáme. Domluvili jsme si první termín a teď řešíme destinaci. Prozkoumáváme Čínu.

CIRCUS BROTHERS, kapela

Jezdili jste někdy na tábory pod stan?

Všichni jsme jezdili, jenom támhle Tomáš nejezdil. (Všichni ukazují do rohu louky.) On je z Prahy, ten se tady s náma vlastně ani nebaví. On, jak nejezdil na tábory, tak je tady na louce zmaten a hledá nás GPSkou.

Poslední rychlá otázka. Víte, co je to hořec?

Hořet, ale s Cé na konci? To je nějaká kytky, ne? *Hořec je rod rostlin z čeledi hořcovitých. Jsou to byliny s jednoduchými vstřícnými nebo přeslenitými listy a nápadnými květy. (Velmi odborně odpovídá bubeník Tomáš Knotek se zrakem upřeným pod desku stolu).*

Předvelikonoční Mezholezy

Letos se nám, Skřítkům, tomíkům z Plzně - Malesic nepodařilo včas zarezerovat ubytování na Velikonoce, tak jsme uspořádali víkendovku předvelikonoční. Zázemí nám poskytla jedna z asociálních chalup v Mezholezích u Kdyně. Po počátečním a naštěstí úspěšném souboji s kotlem bylo v chalupě pěkně útulno, takže nám sychravější počasí náladu nezkazilo.

Před stráží hradu jsme v lese za vsí pomocí lstí a dokonalých skrýší uchránili velké množství gougounů (figurky, které se kdysi v rámci jedné z marketingových máni sbíraly a nám nyní slouží pro spoustu her). Na dětském hřišti jsme provětrali místní kolotoče a houpačky a na rozlehlých loukách zahráli spousty her s míčem, z nichž nejoblíbenější je tzv. **rag-bocht**.

Večer si jako překvapení připravili starší z družiny Rysů pro ostatní divadelní představení - moderně pojatou pohádku O Koblížkovi, která všechny moc pobavila. Pak navázali ekologickou přednáškou o znečišťování naší planety. Iniciativa starších členů velmi mile všechny překvapila.

Víkend utekl příliš rychle, a tak jsme ani plánovaný výlet na rozhlednu Koráb tentokrát nestihli. Ráno jsme vzorně vytřídili do kontejnerů odpad. Uprostřed vsi místní pálili plastové odpady. Děti jen nevěřícně koukaly na valící se černý dým a náležitě to komentovaly. Upozornění našeho vedoucího, že o pár metrů dál stojí přeci žlutý kontejner, zůstalo místními ignorováno...

Příští rok začneme plánovat dřív a od dílové Velikonoce si nenecháme ujít.

*Máďa Hörlová,
TOM Skřítci, Plzeň*

Rapové Velikonoce

Sůvy se na Velikonoce rozhodly vyzkoušet něco netradičního. Ještě než totiž vyrazily z Prahy směrem Litoměřice, kde měly být ubytované, byly vyzvány litoměřickou hip-hopovou partou k souboji o tamější rapovou scénu.

Takovou výzvu si Sůvy pochopitelně nemohly nechat ujít, takže se v průběhu čtvrtka rozdělily do tří rapových part, ve kterých si vymyslely rapová jména, a zkusily si cvičně napsat několik rýmů. Už tehdy byly dny litoměřické scény sečteny. Ale Sůvy s jejím likvidováním ještě rozhodně nekončily.

V následujících dnech si každá sův skupina napsala jeden rapový text, ve kterém naprosto potopila jakékoli naděje Litoměřic, že by tento souboj mohli místní vyhrát. Aby celou věc uzavřely, nahrály Sůvy svoje songy ve vlastním studiu. Během následujícího večera pak rozjely epický koncert, který nezahrnoval jen jejich rap, ale i párty pod pódiem a profesionální světelnou show.

A jak to celé dopadlo? Souboj o litoměřickou scénu Sůvy na plné čáře vyhrály! Navíc si z akce každý účastník odvezl domů album, na kterém jsou nahrané všechny písničky, které na akci vznikly. Celou výzvu si ostatně můžete pustit na YouTube, zadáte-li do vyhledávače „TOM Sůvy – Město snů“.

*Martin Jindříšek,
TOM Sůvy, Praha*

Den Země 2019

Letos jsme náš tradiční den Země pojali v menším měřítku, než jak je zvykem. Šli jsme jako oddílová parta posílená o pár dětí z okolí a rodičů, kterým opravdu děkujeme za pomoc.

Začali jsme se scházet okolo 15:00 na hřišti gymnázia. Po rozebrání potřebného vybavení se jednotlivé skupinky vydaly do předem vybraných lokalit, které se během tří hodin snažily co nejlépe uklidit. Jedna ze skupin ještě zůstala, aby pomohla uklidit sklep gymnázia vedle naší klubovny, ať máme místo na materiál.

Po návratu všech následoval doprovodný program zahrnující táboráček, opékání buřtů, ekohry + prezentaci o eko-

logii a naučné povídání pro děti s testíkem a odměnami. Odměnění byli také všichni sběrači!

Třešničkou na programu byla závěrečná party diskotéka v tělocvičně gymnázia, po které šly děti na kutě.

Druhého dne se po snídani už jen **zkomprimovaly odpadky**, kterých bylo opravdu hodně, udělali jsme si společnou fotku a děti z řad členů se rozešly domů, zatímco vedení pokračovalo v úklidu v rámci svého víkendového soustředění.

Všem moc děkujeme. Akce byla sice organizačně dost náročná, ale stála rozhodně za to!

*Radovan Rafaj a Tomáš Gallischek,
TOM Vlk, Bílovec*

Pohádkový les

Jak ten rok vždycky uteče! Zdá se to jako před týdnem, kdy jsme v „plné polní“ přijeli do Tichého údolí, složili z kontejneru obří dřevěné kolo, houpacího koně, maxi figurky Člověče nezlob se, rozpálili gril na přípravu buřtů – a už je to tu zas!

Zase se převlékáme do masek, rozdělujeme si dobrůtky – odměny pro malé špunty, sehraná parta odchází stavět důležité herní prvky na trasu, která se za hodinu zaplní malými dětmi. Mnohé jdou letos poprvé a tedy vůbec netuší, co všechno je cestou čeká. Pavoučí síť, náročné skoky v pytli, slalom mezi houbičkami, hladová čarodějnice, tajuplná myši díra... a řvoucí drak!

Naštěstí všechny poutníčky na konci cesty odměňuje usměvavá princezna, a tak i kdyby se někdo náhodou chvílemi bál, na všechno určitě rychle zapomene.

Pohádkový les připravujeme rádi a vždy si přejeme krásné počasí. Doufáme, že i ten příští ročník bude po všech stránkách stejně vydařený jako letošní.

*Jindra Zoufalá,
TOM Kulíšci, Roztoky*

Jak jsme připravovali turistický závod

Jak to všechno začalo? V červnu předešlého roku jsem ve slabé chvílce podlehl požadavku na uspořádání závodu. Oslovili jsme vedení školy a získali předběžný souhlas s využitím tělocvičny pro přípravu závodníků a učebny pro výpočetní středisko.

Od ledna jsme začali shánět rozhodčí, jsou jich potřeba nejméně čtyři desítky. Dva týdny před závodem jsme všem připomněli slib pomoci. Někteří měli v kalendáři zapsáno špatné datum, jiní právě ochoreli, ale většina z nich svou účast potvrdila.

Konečně nastal den závodu. Na základě zkušeností z minulých let, kdy se nám ztrácely fábroky téměř okamžitě po vyvěšení, jsme v týdně před závodem vyznačili na asfaltových cestách šipky dočasnými spreji.

Chladné a deštivé počasí nás přinutilo zrušit plížení a trochu upravit plán trati. Na pokyn hlavní rozhodčí začali závodníci startovat a brzy byly dodávány první průkazy k vyhodnocení. Také jsme

se od závodníků dozvídali, co se jim na trati líbilo nebo s čím měli problémy. Největší překvapení čekalo závodníky v azimutech na červené trati, když se před nimi objevil hluboký příkop a museli se rozhodnout, jak ho překonat. Nikdo se však neztratil, jen jedna z dospělých závodnic měla trochu problémy najít cestu do cíle.

Předem jsme promysleli i ocenění. Naštěstí naše město pravidelně věnuje nějaký peníz pro organizátory sportovních akcí a od minulého roku jsme součástí městského sportovního klubu, který potřebné finance od města získal.

Vyhlášení výsledků a předání cen proběhlo v teple tělocvičny a po odchodu závodníků nám zbyl poslední úkol – úklid. Část materiálu hned putovala do Bílovce na závod Českého poháru. Děkujeme všem, kteří se na akci podíleli a pomohli nám s organizováním závodu.

*Eva Vilhelmová,
TOM Střelka, Orlová-Lutyně
(redakčně kráceno)*

Já a turistický závod

Závodit jsem začala v první třídě. Ze začátku se mi úplně nedařilo, ale postupem času, když jsem se vše naučila a nasbírala zkušenosti, začala jsem i vyhrávat. Závodny mne začaly bavit čím dál tím víc. Potkala jsem závodníky z jiných oddílů a dnes mám mezi nimi spousty kamarádů.

Díky závodům poznávám různá místa České republiky. Nejlepší jsou závody, kam jedeme na tři dny. Je to spousta zábavy a radosti. Taký je bezva, že nesedím jen doma u televize. I když závod nevyhrají, jsem ráda, že jsem byla jeho součástí. Nezávodím jen za sebe, ale i za náš oddíl. To znamená, že každý závodník může svými body přispět do celkového hodnocení, a tak vlastně pomůže oddílu stát na bedně.

*Kristýna Mařatová
TOM Tuláci Frýdek-Místek,*

O něčem, co člověk dělá tak dlouho, v mém případě osm let, se dá jen těžko psát pár vět, ale proč to nezkusit?

Začátky šly ztěžka, ale vydržel jsem, takže mě počáteční nezdary neodradil. Hned další sezóna byla lepší, seznámil jsem se s lidmi z různých koutů naší republiky.

V té době mi to přišlo jako fajn příležitost, jak něco dokázat, a tak jsem toho nenechal. I dnes se stále značně snažím, ale samozřejmě už nemám tolik volného času, což neznamená, že se mi pořád nedaří.

Samozřejmě turistický závod není jen soutěžení, ale jde i o fajn kolektiv. Je i v kterémkoliv jiném oddíle velmi přátelský. Zábavy nikdy dost, ať už při cestě nebo přímo na místě. Mám to vlastně vyzkoušené. Z každého závodu si přivezu alespoň jeden nezapomenutelný zážitek. Jde o momenty, které se mi přihodily s přáteli nebo třeba takové ty závodnické chyby – zapomenutá buzola, špatně otočená mapa, či kufrování na azimutech. Vlastně bych si ani nemohl říkat závodník, kdyby se mi tyhle chyby nestaly.

Věřím, že závody budou stále pokračovat, budu na ně určitě vzpomínat celý život.

*Jakub Vantuch
TOM Tuláci, Frýdek-Místek*

Na turistickém závodě mám nejraději hod kriketovým míčkem, ale nebaví mě plížení. Na závody se připravuji tak, že chodím na oddílové schůzky a na schůzky závodníků, kde trénujeme, zkoušíme si závody nanečisto, a když se mi na nich něco nepovede, tak aspoň vím, na co si mám dát pozor na normálním závodě.

Jako malá jsem bývala nejmladší z celé mé kategorie a ještě jsem neměla tolik zkušeností a nevyhrávala jsem, proto jsem byla vždycky smutná a neuměla jsem prohrávat. Ale postupem času, když jsem byla starší a starší, měla jsem zkušeností víc a víc, až jsem byla nejstarší z celé mé kategorie a všechny závody v roce jsem vyhrála. Až potom jsem si uvědomila, že se vyplatí poctivě trénovat a že je důležité zúčastnit se, protože i tím sbíráme zkušenosti. Turistické závody mě hodně baví, i když nevyhrají, ale vím, že jsem do toho dala všechno a že jsem dělala všechno proto, abych se umístila dobře. Sice ne vždy to dobře dopadlo, ale dělala jsem, co jsem mohla. Tenhle sport bych nevyměnila za nic na světě. V mém životě hodně znamená.

*Ema Babulíková,
TOM Tuláci, Frýdek-Místek*

Novinky na chalupách

Jaro na Polaně a Kusalínu bylo především ve znamení příprav a částečné realizace průzkumných vodních vrtů. Na Kusalínu během suchého a slunečního dubna vyhloubila firma Geotrade Ostrava průzkumný vrt. Z technické zprávy po čištění vrtu lze vyčíst, že vrtání bylo úspěšné. Vydatnost vrtu 6,5 litrů za minutu je velmi dobrá a dává naději na dobrý zdroj vody. Spolupráce s touto firmou je výborná, bude pokračovat i při budování vrtu na Polaně.

Nyní se na Kusalínu připravuje technologie pro malou vodárnu. Jakmile bude vše nachystáno, vyrazí technika našeho příznivce Norberta Lichnovského malou vodárnu postavit. U Polany čekáme na souhlas stavebního úřadu. Pokud to počasí dovolí, mělo by se vrtat v půlce června.

Začátek jara na Polaně byl ve znamení likvidace polomů ze zimy. Zde výrazně pomohli tomíci z Otrokovic a Vsetína. Na Kusalínu uklidil po vrtání TOM Sylvatik Ostrava. Naši sousedce, farmáře Janě, která nám pomáhala s výjezdem vrtné soupravy, pomohli na oplátku tomíci z Trince uklidit část lesa. Brigádníkům na obou chalupách patří dík!

*Jiří Homolka,
správce Polany a Kusalína*

>

Železný tomík (tomíček)

Právě kategorie tomíček – tedy osmi až jedenáctileté děti – byla letos na 24. ročníku trojboje Železný tomík nejpočetnější. Z šedesáti závodících dvojic byla více než třetina těch nejmenších a nejmenších (minitomíčky byla nová kategorie a zde běželi, pluli a jeli opravdu ti nejprávější, většinou se svými rodiči nebo staršími sourozenci) tedy ze 120 závodníků bylo 54 mladších 11 let. To je nadějně pro závod, oddíl i spolek, mladá generace roste.

Tradiční triatlon proběhl výborně. Oddíly přijely již večer, doladily s organizátory registraci, ubytovaly se v kempu na Střeleckém ostrově v Litoměřicích a mnozí našli čas a síly ještě trochu potrénovat na kánoích. Ráno bylo sice chladněji, ale atmosféra byla vřelá, kluci a holky, kteří

zrovna nestartovali, běhali po břehu a hlasitě povzbuzovali závodníky. Jednotlivé kategorie se plynule vystřídaly na kánoích a běžci se potkávali v depu s cyklisty. Opožděné sluníčko vše dohnalo a při předávání diplomů a vyhlašování výsledků již příjemně hrálo. Vyhlášením ale Železný tomík neskončil, oddíly se dále bavily v areálu kempu nebo zašly do okolí. Na početnou skupinku Kadetů v jejich modrých tričkách a krojích byl famózní pohled a dělali v Litoměřicích všem tomíkům dobrou reklamu. Na závodech se to ale také zelenalo tričky TOM Kadaa. Další závodníci přijeli z oddílů Chippewa, Maracaibo, Svišti a Kájici Beroun, Vlaštovka, Sojčata a Zálesák. Ti všichni strávili v Litoměřicích pěkný víkend a i když se časy lišily a jen někteří stanuli na improvizované bedně, největší odměnou bylo, že se mohli setkat.

Hlavní zásluhu měl a při přípravách nejvíce práce odděl Jindra Dýda Černý, šéf místního Delfína.

Poděkování však patří také celé jeho rodině, ostatním tomíkům z jeho oddílu, kamarádům jachtařům a také Maruše Altmanové (Sojčata), Renatě Dvořákové (Chippewa), Tomovi Weichtovi a jeho partě z Kadaa, Martinu Strnadovi (Maracaibo), početné skupince pod vedením Víta Hrzána z Prachové, mladému přírůstku v předsednictvu Markovi Kuskovovi, brigádníkovi Josefu Kučerovi – Kudrnáčovi (Jeleni) i pomocníkům od Kadetů a Kájíků. Ruku k dílu přiložili i Ondra Mánek a Vít Dvořák z ústředí.

Děk patří také Slavoji Litoměřice za bezvadné zázemí ve sportovním areálu, provozovatelům kempu Slavoj za příznivé ceny a tradičně dobrý servis a všem podporovatelům a sponzorům.

*Ondra Mánek,
ústředí Asociace TOM*

Není přepočítat se, jako přepočítat se

Když jsme se v oddíle vloni přepočítali a zjistili, že Delfinů už moc není a nebudeme sami schopni triatlon zabezpečit, doufali jsme, že organizaci akce převezme nějaký větší oddíl a triatlon bude ve své tradici pokračovat (sice někde jinde než v Litoměřicích). To jsme se ale přepočítali. Na zajištění letošního ročníku se podílelo hned několik velkých oddílů z celé TO-Mické rodiny. Bylo to úžasné, děkuji všem za ochotu, za pomoc. Je pravděpodobné, že v podobném režimu budeme pokračovat v příštím roce. Tak zase v květnu v Litoměřicích na viděnou. Ahoj.

*Jindřich Dýda Černý,
TOM Delfin, Litoměřice*

Železní Kadeti

Ačkoliv se v našem oddíle Kadet ne snažíme vychovávat vrcholové sportovce, poměření fyzicky a dovedností na závodech Železný tomík, je vítaným zpestřením celoroční práce. Tohoto závodu se účastníme vždy moc rádi a jezdíme sem poměřit si síly s ostatními oddíly a podívat se, jak to vedou jinde. Potkáváme tady zajímavé lidi, zažijeme atmosféru velkého závodu a naši závodníci získávají zážitky a sebevědomí. A taky tu šíříme dobré jméno Kadetů i našeho města Červeného Kostelce.

Účastníci pod tlakem závodního prostředí v sobě objeví mnohdy možnosti nevidané a často překvapí nás i sami sebe. Zjišťují, že i s malým tělem jdou dělat velké věci. Všichni, co na trati závodu odvedli výkon podle svých sil, zaslouží uznání a chválu. Ale stejně vítězem může být jen jeden, protože zde jde o závod dvojic, tak dva. A tak na stupínek zlatý, nejvyšší vystoupali **Macek s Mimoněm**. A v kategorii Tomíček jsme obsadili všechna první tři místa. A tak se stalo, že stupně vítězů byly celé modré, díky tričkům Kadetů. Všem čest, sláva a dík.

No a těm, kterým to teď nevyšlo, to určitě vyjde příště. Třeba příští rok nebo někdy potom. Protože sem do Litoměřic jezdíme už dlouho a doufám, že ještě dlouho jezdit budeme. Takové akce pro děti by měly přežít všechny problémy a vytrvat. A to i přesto, nebo právě proto, že je připravují a organizují lidé dobrovolně, ve svém volném čase bez nároků na odměnu. Jejich jedinou odměnou je radost a nadšení závodníků. A to je odměna největší. Protože navzdory tomu, že dnešní děti jsou pohodlné a neochotné, jak se všeobecně tvrdí, tady běhají, jezdí na kole i na lodi, dokonce někdy i nedobrovolně plavou.

Takže doufám, že za rok, na jubilejním 25. ročníku Železného tomíka, opět děti prožijí svůj velký den a hrdě vystoupají na stupně vítězů a poměří si síly s kamarády z celé České republiky.

Tak čest a sláva vítězům, úcta poraženým a velký dík pořadatelům.

*admirál Míra Hepnar,
TOM Kadet, Červený Kostelec*

Mapování bariér ve Valašském Meziříčí

Hodiny odbíjejí čtvrtou hodinu odpolední- Nádvoří u Sýpky ve Valašském Meziříčí se plní nedočkavci z oddílu TOM Zlaté šípy a spoustou vozíčků. Ani jemné mrholení nás neodradilo vyrazit do ulic mapovat bariéry. Hbitě se rozdělujeme do pěti skupinek a vyrážíme každá svou trasou. Úkol je jasný, projít a hlavně projet danou trasu a zmapovat všechny bariéry, na které narazíme.

Obhlížíme nejen venkovní překážky, ale i budovy označené v mapce. Po celé odpoledne každou skupinku doprovází handicapovaný na vozíčku. Upozorňují nás na největší nedostatky, překážky, vyprávění prokládají zajímavými postřehy ze svého života. S úžasem si uvědomujeme, kolik nesnází a nástrah musí denně překonávat. K dispozici máme také invalidní vozík, střídáme se v jeho křesle i kočírování. Schody, jež běžně vybíháme za minutku, se v tuto chvíli pro nás stávají pěkným oříškem. Den se schyluje k večeru a my se ze svých tras rozcházíme domů. Se stejnou intenzitou pokračujeme v mapování bariér den následující.

Mapování bariér v našem městě probíhalo již potřetí. Navázali jsme tak na projekty z let 2009 a 2013. Zjišťovali jsme, jaké změny se od té doby udály. Měli jsme možnost podívat se na svět z jiné perspektivy. Vyzkoušet si na vlastní kůži pohyb v invalidním vozíku a setkat se se zajímavými lidmi. Na projektu jsme spolupracovali s městem Valašské Meziříčí a spoustou dalších ochotných lidí, kteří pomáhají handicapovaným spoluobčanům v našem městě činit život co možná nejméně bariérovým.

*Radka Skočková,
Zlaté šípy, Valašské Meziříčí*

Pochod Ptačím dolem na Hrádek

Letošní ročník Pochodu Ptačím dolem byl vážně ohrožen. Tradičně se koná na konci dubna, ani nepamatuji, že by bylo špatné počasí. Letos však předpověď nevypadala vůbec dobře. Mělo být chladno, přeháňky, déšť. Děti na stanovištích soutěží dostaly jasné instrukce: teplé oblečení, pláštěnku či bundu proti dešti, případně i čepici a rukavice.

Pršelo celou noc, i ráno pršelo, ale i tak jsme za úsvitu vyrazili připravovat trasu a soutěže. Dětem jsme postavili přístřešky proti dešti. Nastala osmá hodina a start pochodu. V tu chvíli jako kdyby někdo zavřel kohoutek – bylo po dešti. Asi to bylo tou objednávkou, kterou jsme závčas poslali.

Báli jsme se, že kvůli té nevalné předpovědi přijde málo lidí. Bylo jich ale přibližně sto padesát. Mohli jsme být spokojeni, tento počet je podle našich zkušeností tak akorát.

Na cestě a na hradě si účastníci pochodu mohli vyzkoušet spoustu nových soutěží. Samozřejmě se těšili na jednu velmi tradiční a tou je LES SMRTI. Již na startu jsem slyšel, jak se děti z jiného oddílu straší dravými orly, kteří se v lese pohybují a zároveň se na ně ale těší. Své šidinky (platidla) na závěr mohly vyměnit v butiku za věcné a i nezdravé, sladké ceny. Chválím všechny účastníky pochodu. Bobry za organizaci v deštivém počasí a ostatní, že dorazili i přes nepříznivou předpověď.

*Jára Lepšík,
TOM Bobři, Úštěk*

Byla Škaredá středa a já jsem příšerně unavená rovnou z práce mířila na královopolské nádraží, kde už na mě čekalo pár dětí, několik rodičů a naši instruktoři. Na velikonoční výpravu jsem se moc těšila, ale to jsem ještě vůbec netušila, jak bezvadná akce nás čeká.

S desetiminutovým zpožděním jsme vyrazili směr Ledeč nad Sázavou, odkud jsme měli namířeno na táborovou základnu Morgana, která patří pražským pionýrům. Obsadili jsme velké kupé v dětské části vlaku, vytáhli kytary, housle, karty a svačiny a atmosféra byla rázem opravdu nádherná.

Základna se nachází uprostřed lesa, bez elektřiny i bez signálu, prostě ráj. Kouzlo celé výpravy spočívalo v tom, že nás denně čekala modrá obloha a teplota přes dvacet stupňů. V chatě jsme opravdu jenom spali. Dokonce i vaření probíhalo z velké části venku. Díky venkovní táborové jídelně jsme mohli venku i jíst. Večer nechyběly táboráky, pozorování hvězd a úplňku. Hned vedle chaty se klikatí potok, na kterém si asi o kilometr dál místní upravili překrásný brod, kde jsme si nejednou pořádně zabíbli.

Celý program měli na starost naši čtyři instruktoři, kteří nás vzali mezi mágy a druidy do školy čar a kouzel. Přijeli s několika kompletně připravenými akčními hrami, scénkami se speciálními efekty a na místě jsme doladili děsivou stezku odvahy plnou nadpřirozených tvorů. Byla jsem na ně opravdu moc pyšná, protože si zvládli téměř všechno zorganizovat sami. Fungovalo to skvěle.

Bylo to někdy mezi válením se v trávě a pobíháním po louce bosky, když jsme si uvědomili, že se prostě cítíme jako na táboře a jak hrozně moc už se na náš letní tábor těšíme!

*Adéla Othová,
TOM Mravenci, Brno*

Jako na táboře

Jak Kamínci pálili čarodějnice a zdobili májku

V dubnu jsme s dětmi v klubovně Kamínku vyráběli pestrobarevné růžičky, fáborky a věnec pod májku. Pustili jsme se i do vyrábění čarodějnice na pálení. Myslím si, že se nám docela povedla. Obě akce - jak zdobení májky, tak pálení čarodějnic pak proběhly v Chropyni v úterý 30. dubna. Zprvu jsme měli obavy, jestli se letos bude májka stavět, jelikož dopoledne dost přšelo, ale pak zafoukal vítr a deštivé mraky odvál. Slunce stačilo i vysušit louku.

Odpoledne po šestnácté hodině se začali pomalu k zámku scházet rodiče s dětmi a děti se pustily do zdobení májky na zámecké louce. Místní hasiči májku odborně zvedli a ukotvili. Růžičky a fáborky zavály nad hlavami dětí a ostatních přihlízejících. Všichni se pak odebrali na sokolský stadion, kde probíhaly hry a soutěže. Všechny čarodějnice, čarodějové i čarodějnické rodinky, kteří se řádně za-

registrovali u registru čarodějnic, si pak mohli zasoutěžit a odměnou pro všechny byly sladké bonbóny. V rukodělné dílně Kamínku si všichni mohli vyrobit čarodějnické náramky. Odborná porota bedlivě sledovala výkony čarodějnic, jak jsou zručné a vybírala ty nejlepší. Také nesmím opomenout hranici, kterou postavili zaměstnanci SMM Chropyně, na které stála čarodějnice v překrásném kloboučku. Sice pofukoval vítr, ale hranici se podařilo zapálit i s čarodějnicí. Po celou dobu akce všem k poslechu hrály a zpívaly děti z umělecké školy, kterým patří poděkování. Byly oceněny nejen krásné a zručné čarodějky, ale i čarodějové a čarodějnické rodinky a ostatní byli alespoň odměněni malou sladkostí.

Všem Kamínkům děkuji za pomoc!

*Hana Paňáková,
TOM Kamínek, Chropyně*

Velikonoční nadílka ve Sloupu

Sloupskou tomickou základnu není třeba asi nikomu představovat. Letos jsme byli mezi prvními, kdo mohl vyzkoušet nově provedené úpravy v objektu. Do očí padne rozšířená jídelna, kde je rázem více místa, ale i více světla – díky velkým proskleným dveřím (které časem povedou... třeba na terasu). Nové, prostorné a moderní sociálky, dvojce toalety a dvě koupelny, každá se dvěma sprchovými kouty. Na to, že půdorys budovy zůstal stejný, je až s podivem, kde se najednou vzalo tolik místa. Je to vymyšlené skvěle a všichni řemeslníci odvedli dobrou práci. Za zmínku jistě stojí nové dřevěné dveře. Muselo TO stát spoustu peněz, tak doufám, že si toho budeme všichni vážit. Časem by to ještě chtělo vyměnit všude na pokojích okna, která by si to taky zasloužila. Třeba je s nimi počítáno na příště...

Náš oddíl strávil ve Sloupu letošní Velikonoce, a jelikož byly prázdniny, využili jsme „náš“ autobus první den k výletu na Jedlovou, která je třetím nejvyšším vrcholem Lužických hor. Nahoře stojí rozhledna, kamenná, pěkná, taková retro. Ale to už dnešní děti tak moc nebere. Ovšem, když si půjčíte nahoře koloběžku, to už je zážitek. Objednali jsme si dvacet koloběžek a rozhodli se pro delší, osmi kilometrový okruh dolů. První třetina byla dost adrenalinová, ale jízda po lesní cestě úžasná. Jsou místa, kde se musí koloběžka tlačit, ale jinak fakt doporučuji. A mají koloběžky i pro Hrocha...a helmy taky. Dostali jsme pěknou slevu, koloběžku s helmou za stovku. Vše se vrací potom dole ve sportovním areálu, kde je bufet s občerstvením.

Tvrdím, že ve Sloupu se dá pořád někam chodit. Půjďte-li po žluté turistické značce ze Sloupu kolem Záhořinské kaple, dojdete do vísky Svitava, odkud se jde bohužel po silnici k jeskyním Pusté kostely (jsou za sebou dvojce). Zajímá nás ten větší komplex rozlehlých podzemních prostor a chodeb. Sídli zde motoklub Pe-

kelné doly. Celé pískovcové podzemí má rozlohu přibližně 3500 m². Světovým unikátem je rovná pískovcová klenba procházející skálou. Klenba je 110 metrů dlouhá a podpirá ji přes 30 pilířů. Jeskyně mají celkem 10 vstupů. Byla zde natáčena pohádka S čerty nejsou žerty. K vidění je tu váha na hříšníky. Je zde bufet, kde prodávají jídlo i pití a turistické suvenýry. Pokud nepřejedete na motorce, tak musíte zaplatit vstupné 50 korun. Pokud si ještě připlatíte 100 korun, tak můžete navštívit podsvětí PURGATORY, kde se setkáte s „opravdovými“ čerty. Na naší skupině si dali obzvláště záležet. Bylo to moc pěkné...na malé děti peklo „zabralo“, leč jen na chvíli...než jsme vylezli ven. Prostory pekla jsou fakt pěkně upraveny, nasvíceny i ozvučeny. Čerti jsou pohotová, strašidelní, ale hodní...(ale jeden vyděsil i mě).

K našim pravidelným cílům patří i sloupská rozhledna Na Stráži či prostory Samuelovy jeskyně s překrásnými vyhlídkami.

Během našeho velikonočního pobytu připravil jeden z vedoucích dvoudenní přechod Lužických hor pro starší děti z oddílu. Vydařená akce. Pro každého účastníka nachystala Jíta plecháček s výškovým profilem cesty na památku. Během velikonočních svátků jsme si povíдали s dětmi o barevných velikonočních dnech, o zvycích či pranostikách.

Byli jsme osloveni, ať uděláme taky něco užitečného. Pan správce nám půjčil klíče od garáže, kde jsme našli košťata, hrábě, kolečka na trávu i listí, ale i fukar (nepostradatelný pomocník) a my se pokusili uklidit hřiště od listí. Myslím, že se nám to jakž takž povedlo.

Prostě jsme si letošní Velikonoce užili a svou velikonoční výslužku si našel v pondělí ráno snad každý. Leč, chtělo to trochu důvtipu, balíčky byly pověšeny na větvích, a to poměrně vysoko...

Vratislav Florián Hroch,
TOM klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem

Pochod přes tři hrady

Jednou z velkých a významných akcí Klubu českých turistů je každoročně Pochod přes tři hrady. Letos se konal už sedmačtyřicátý ročník a zúčastnilo se ho 7916 turistů. Programová rada KČT spojila tento pochod se seminářem Příprava turistické akce.

Přes tři hrady do jednacího sálu

Letošní Pochod přes tři hrady byl organizačně náročný. Nabízel dvanáct pěších tras, čtrnáct cyklotras, pět tras pro koloběžky a jednu trasu běžecké turistiky. Hrady jsou sice v názvu tří: Litice, Potštejn a Žampach, trasy pochodu ovšem vedly ještě přes zříceniny Lanšperk a Velešov. Nejmenší turisté, pro které by byl výstup na některou ze zřícenin příliš náročný, měli možnost si pohrát v kulisách hradů v Záměli, kde pro ně byl připraven vpravdě pohádkový program. Pohádkové postavy provedly děti Floriánkovou stezkou a pro starší děti připravili program hasiči. Program pro dospělé byl připraven na více místech tras, takže celá akce byla opravdová turistická pouť.

Startovní místa jsou tři, tradiční Sopotnice, osvědčený Žampach a romantický Potštejn. Trasy z jednotlivých startovních míst se několikrát křížují a díky velkému počtu tras nedochází k hromadění pochodníků na jednom místě. Trasy vedou údolím Divoké Orlice a podhůřím Orlických hor a je poznat, že pořadatelé z odboru KČT Sopotnice mají s touto akcí velké zkušenosti. Vědí, co jejich kraj umí nabídnout, a patřičně to prezentují.

Právě proto, že tradiční akce patří mezi nejlépe připravené, uspořádala Programová rada KČT na chatě Na Vyhliďce nad Vamberkem seminář v návaznosti na tento pochod. Pětaticet účastníků semináře mělo možnost si projít nebo projet na kole některou z připravených tras a potom večer pochod zhodnotit. Všichni akci chválili, ale přesto našli několik věcí, které by pořadatelé mohli vylepšit. Ne

úplně dokonalé bylo informování o startovních místech, účastníci je většinou hledali způsobem "jdu tam, kam jdou ostatní". Také popis tras byl někdy trochu nedokonalý, pochodníci někde občas kufrovali. Kufrování je ale běžnou součástí turistiky, znamená to, že turista sejde z plánované cesty, ale pořád ví nebo aspoň tuší, kde je, a ví, kam má přibližně pokračovat. Kufrování není bloudění, při kterém člověk neví kudy kam.

Při zakufrování se může stát nejen, že si cestu zbytečně prodloužíte nebo zkomplikujete, ale i že minete nějakou zajímavost, která by stála za vidění. A to je škoda. Proto je dobré při popisu používat strukturu itineráře, jak zaznělo v referátu na semináři. Hlavními přednáškami semináře byla Příprava akce docenta Josefa Kotyky, Právní předpisy při zajištění turistické akce Milana Hokeho a Finanční zajištění a propagace Zbyňka Báči. Všechny příspěvky měly vysokou úroveň a budou k dispozici vedoucím turistiky v datovém skladu KČT.

Jak tedy vypadá strukturovaný popis trasy? Je to poměrně jednoduché: Začíná se místem, kde se zrovna turista nachází, bod je označený vzdáleností od startu, případně doplněný popisem. Pak je popsán směr dalšího postupu slovy *rovně*, *doprava* nebo *doleva* (může být například *mírně doprava*, *prudce doleva* v případě rozcestí více cest) s případným popisem třeba povrchu cesty nebo směru k význačnému bodu. Slova *vpravo* a *vlevo* jsou určena k popisu směru k nějaké zajímavosti, kterou by bylo škoda přehlédnout. Používáme jen běžné zkratky, například TZ – turistická značka.

Z ČINNOSTI
Klubu českých
turistů

Příklad strukturovaného popisu krátké okružní trasy od chaty Na Vyhliďce (kde se konal seminář) k soše a studánce svatého Prokopa, na Císařskou cestu, dochovanou z devatenáctého století a ke smírčímu kříži z roku 1360.

0 km rozc. Na Vyhliďce, jižním směrem po asf.cestě po červené TZ, obora vlevo
0,5 km doleva po lesní cestě po červené TZ
0,7 km rozc. U sv. Prokopa, doleva po asfaltové cestě, sv. Prokop vlevo, studánka 200 m vpravo, po 20 m rovně po štetované cestě – Císařská cesta

1,4 km Stará císařská silnice, patníky, rovně po štetované cestě

1,7 km rozc. Smírčí kříž, vlevo Stará alej, vpravo 100 m + znovu vpravo 150 m smírčí kříž, rovně po červené TZ

2,1 km rozc. Nad Rybnou, doleva po žluté TZ

2,6 km telekomunikační věž vlevo, rovně po žluté TZ

3,1 km rozc. Nad Pekelcem, doleva po modré TZ

4,0 km rozc. Merklovské alej, rovně a po 100 m doprava po lesní cestě po modré a zelené TZ

4,2 km prudce doleva lesem po modré a zelené TZ, pozor, cesta se místy ztrácí

4,4 km rozcestí modré a zelené s červenou TZ, rovně a po 50 m doleva do cíle

4,5 km cíl u rozc. Na Vyhliďce

Protože přes chatu Na Vyhliďce vedou některé z tras Pochodu přes tři hrady, nelze než doporučit zúčastnit se příštího ročníku, vybrat si vhodnou trasu a třeba porovnat popis tras se strukturovaným itinerářem.

Petr Teringl

Že je to divné? Turisté přece chodí, jezdí na kole, na lyžích nebo splouvají řeky, ale běh...? Ano. Klub českých turistů letos již posedmé nabízí turistům a amatérským běžcům možnost zúčastnit se některé z akcí v rámci klubového projektu **Běžecká turistika**, který i v roce 2019 podporuje firma HERVIS SPORT dodáním turistických cen. Pro zájemce je připraveno několik turistických běhů pořádaných při tradičních turistických pochodech KČT v různých místech ČR (přehled akcí do konce roku 2019 je uveden níže).

Cílem běžecké turistiky KČT není konkurovat zavedeným a komerčně podporovaným běžecím závodům, ale naopak nabídnout rekreačním běžcům – třeba i z řad TOM – možnost proběhnout se v přírodě bez obavy z měření času a stresu ze startovních čísel a užít si dobrý pocit z pohybu v přírodě a v partě lidí stejného zájmu. Běžecká turistika je tedy turistický běh pro radost a zdraví v přírodě na trasách do

15 km průměrnou rychlostí 1 km za 6–10 minut podle výškového profilu a délky trasy. Pouze jako motivační doplněk je pro níže uvedené akce stanoven časový limit, který ale účastníkům umožní, aby byli i při běhu schopni vnímat přírodu a zajímavosti na trase. Podmínkou pro účast na akci běžecké turistiky je samozřejmě dobrý zdravotní stav a dodržení předepsané trasy. Běžci, kteří splní pořadatelem stanovený časový limit na proběhnutí trasy jsou, po skončení běhu zařazeni do losování o tři turistické ceny od firmy HERVIS SPORT.

Milí tomíci, přijměte naše pozvání. Budeme potěšeni, pokud si najdete čas a zúčastníte se některé z akcí BĚŽECKÁ TURISTIKA 2019. Propozice s podrobnými informacemi jsou postupně zveřejňovány na www.kct.cz

*Vratislav Chvátal,
předseda KČT*

7. 9. Havlíčkobrodská 50
14. 9. Lanškrounská kopa
14. 9. Po stopách kocoura Mikeše
21. 9. Starostenská desítka
16. 11. Poslední puchýř
31. 12. Silvestrovský běh na Loretu

Havlíčkův Brod
Lanškroun
Mnichovice
Plesná u Chebu
Olomouc
Cheb

týpí jako domov

Jak se nám dny prodlužují a sluníčka přibývá, blíží se i nejoblíbenější část roku – táboření. Ale než vyrazíme na louku, čeká nás méně zábavná část, a to balení. A těch věcí tedy je!

Tak co nejdřív? Týpí! Vyndat a zkontrolovat. Loni se natrhla chlopeň a utrhllo jedno poutko. Naštěstí jsem si to pamatovala a tyto nehody zašila ještě na jaře, uť. Nicméně k týpí je dobré ještě přibalit nějaké plátno navíc, kdyby se taková nehoda stala ještě při stavění, aby se dalo narychlo reagovat. A nezapomenout na lininig. Proutková postel, proutková lenoška. Vyndat a otřít bedny. Konev na vodu, rošt. Jak se mi to hezky skládá! Vyndám rošt na oheň a hned si řeknu: „A čím vykopu ohniště? Takže lopatku.“

Deky, vlastně spousty dek, kožešiny (takový beran pod záda, to je pohádka, kterou by brala i princezna na hrášku) a rohože (když lezu z postele, je kam šlápnout, hezky to vypadá a na sluníčku rychle uschnou).

A kuchyňská bedna. Loni jsem si na příbory ušila takový kapsář, protože mne nebavilo lovit je v pytlíku, takže: „Kam

jsem ho dala?“ Dřevěná miska, plechový talíř, hrneček. Hrnec po babičce, kotlík, konvice, prkýnko, smaltový lavór (na mytí i na zadělávání těsta). Velký nůž, málem jsem na něj zapomněla.

A jídlo. Mouka na placky, kuskus, jáhly, rýže. Sklenice sádla (doma škvařené, takže nesolené, které se dá využít jak na smažení, tak na promazání mokašínů), sůl, koření. Čaj (na vystřídání maliníku), káva (nejradši mám připravovanou v turecké džezvě, na ohni je to doslova rychlovarná konvička). Nesmíme zapomenout na něco dobrého, třeba oříšky a sušené ovoce. Med a marmeláda.

Také něco na sebe. Indiánské šaty, i ty druhé jen na ramínka, legíny, mokašiny, kapote, pásek. A také něco na okrášlení: náušnice (ty jsem si před lety vyrobila), nákrčník (ten jsem pro změnu dostala), korálkovanou taštičku, zdobenou peruť (ozdoba při tanci, taková indiánská obdoba vějíře).

Křesadla a krabičku na práchno (k tomu i dostatečný balíček látky, abych si ho mohla dodělat), mušli sv. Jakuba (dají se v ní přenášet uhlíky), copánky ze šalvěje, pytlík s trochou pravé americké šalvěje. Přidám knihu, na kterou se už delší dobu těším, Svítek březové kůry, abych mohla udělat nějaký ten čin a získala orlí pero. No a samozřejmě šerpu.

Šití, prádelní šňůra, provázek, lucerna a svíčky. A... a na spousty věcí jsem teď určitě zapomněla. Teď jenom doufám, že až budu balit opravdu, tak si vzpomenu na všechno. Tak krásné léto a co nejméně komplikované balení.

Kateřina Pejšová – Lasík

foto: Martin Pejša Medvěd

Mikešovo nožobraní

...řízný a vostrý občasník o nožích určený všem nožomilům

Variace na Bowie knife

Tentokrát si v našem povídání ukážeme nůž ANV P200. Výrobce vstoupil na trh teprve v loňském roce. Je to firma *Acta non verba knives* z Moravských Budějovic. Firma má ve své nabídce nože pevné i zavírací v různých velikostech. Za všechny jsem vybral model, vhodný i podle výrobce, pro různé tábornické i lovecké práce. Nůž je konstrukce fulltang, tedy kovové tělo v celé délce i šířce rukojeti s našroubovanými střenkami z lehce zdrsňeného kompozitního materiálu G10.

Díky zdrsnění pískováním se nůž příjemně drží, a neklouže ani v mokré ruce. Na konci rukojeti je průvlakové oko, kterým se dá pro táhnout jistící smyčka. Přes to, že kovová část rukojeti vystupuje mírně ze střenek, nůž se opravdu dobře drží, protože výrobce nikde nenechal žádnou zbytečnou hranu a i hřbet je opracován do oblíny. Vše je dobře opracováno a spasováno. Pouzdro k noži je dodáváno buď kydexové, nebo kožené.

U testovaného nože je pouzdro kydexové se závěsem z popruhu a poctivým kusem padákové šňůry pro pohodlnější možnost uchycení třeba na batoh. Musím říct, že nůž se v pouzdru ani nehne, a to ani když ho držíte vzhůru nohama a snažíte se jej vytřást. Nůž je vyráběn ve variantě s hladkým nebo zubatým ostrím. Materiálem čepele je ocel D2 zakalená na tvrdost 58 HRC, tedy odolná a houževnatá ocel, která se ale i v domácích podmínkách dá dobře naostřit. Výbrus je plochý klínový s fazetou, ve hřbetě je čepel ve směru od rukojeti ke špičce ztenčená. Asi 2,5 centimetru před špičkou se opět rozšiřuje z důvodu vyšší mechanické odolnosti. Na hřbetě nože u rukojeti je nápis „Acta non

verba“, tedy z latiny volně přeloženo „Činy místo slov.“ Na levé straně je logo připomínající zuby pily, zubů je však jen tolik, aby v nich byl skryt nápis ANV. Na straně pravé pak je označení typu, tedy P200 a materiál čepele, tedy D2. Nůž výrobce balí do pěkné černé kartonové krabice vystlané molitanem a přidává i plastovou samolepku s logem a jménem firmy. K vytáhnutí nože je dobré se o pouzdro opřít palcem a poté už následuje koncert pro ruce a nůž. Jako první se pouštím do ježka a hoblínky jsou krásně jemné, ani při rozporcování syrového kuřete se žádné překvapení nekoná a vše je dílem okamžiku. Ještě nějaké vitamíny. Cibule jde nakrájet krásně na jemno a měkké rajče je nůž schopen krájet vlastní vahou, uchopený jen palcem a ukazovákem za konec rukojeti, na tenké plátky. Ani krájení pečiva nečiní problémy, a tak řez čerstvým chlebem i rohlíkem je hladký.

Jiří Lukeš - Mikeš

celková délka:	220 mm
délka čepele:	100 mm
rukojeť:	120 mm
maximální šířka:	44 mm
délka nože v pouzdru:	250 mm
tloušťka čepele:	3,5 mm
hmotnost nože	158 g
hmotnost s pouzdrům	248 g
cena cca	2500 Kč

Společně za zvířátka

Jet – nejet? Jaký vymyslet náhradní program za špatného počasí? Někdy takové otázky si kladly vedoucí z otrokovického oddílu při chystání společného výletu pro všechny skupinky. Nakonec vše dopadlo víc než dobře, po mnoha deštivých dnech přišel krásný květnový víkend, a tak se v neděli ráno sešla na nádraží parta více než dvaceti holek. Nastoupilo se do vlaku a hurá směr Olomouc. Cílem byl Svatý Kopeček.

Když jsme dorazily nahoru, využily jsme krásného plácku a při hře Mixle v pixle se rozdělily do 4 družstev. Poté jsme se přesunuly na mši do právě rekonstruované baziliky Navštívení Panny Marie. Ten den probíhala pouť za rodiny a nenarozené děti, takže tento barokní kostel doslova přetékal nejen dospělými, ale i dětmi.

Po společné fotce jsme se vydaly na louku u hřiště před zoologickou zahradou, posvácily a zahrály si nějaké hry na body. A pak to konečně přišlo, vyrazily jsme do

ZOO. Návštěva byla zpestřena kvízem, úkolem napsat k co nejvíce písmenům abecedy zvířata, která uvidíme a také hrou na pozadí - Klíšaty.

Bylo celkem horko, takže jsme ocenily, že je zoo umístěna v lese. Ty, co se nebojí výšek, zmáklly všech 128 schodů opravdu vysoké rozhledny a měly celou Olomouc a okolí jako na dlani. Postupně jsme prošly úplně všechno – od mývalů a žiraf přes pavilon šelem a akvária až k dlouhým dřevěným lávkám zavěšeným nad údolím. Po té jsme se dostaly k budově s netopýry, kde jsme prošly v prostoru, kde mohli volně létat – přímo nám nad hlavami. Na závěr jsme šly ještě k výběhu lvů a medvědů. Vše jsme zakončily vynikající točenou zmrzlinou a pak už sjely na nádraží. Tam jsme výlet vyhodnotily, předaly odměny a jelo se zpátky domů.

Když jsem se ve vlaku po cestě zpět holek ptala, co se jim v zoo líbilo nejvíce, jednoznačně vedli žraloci a surikaty, ty si budou nejspíš některé přát i na Vánoce. Celou akci jsme si všechny moc a moc užily!

*Pája Ovčáčíková,
TOM Otrokovice*

Co bylo na jaře a v kousku léta 2019

❑ Liga lesní moudrosti náčelníka Filipa Chmela se rozhodla uspořádat v srpnu letní táboření v Banátu coby zajímavé připomenutí velkých letních táborů konaných v těchto končinách tomíky a woodcraftery před desetiletím. Asociace TOM letošní táboření podpořila.

❑ V Litoměřicích se rodina Černých s několika pomocníky chystala na obnoveného Železného tomíka.

❑ Denis Bilík napsal na ústředí, že bude praktické popsat na asociacním webu vše, co je třeba zařídit kolem táborů, krok za krokem. Ústředí souhlasilo a příslušnou stránku inovovalo.

❑ Kubík Šejtka předběhl Martinka Papírníčka (oba školka Modrý hroch) ve sběru starého papíru, také díky prastarým fakturám, hlášením, protokolům a dalším nepotřebným ležstrům vyřazovaným na ústředí v Roztokách.

❑ Vítkovští tomíci Pavla Vaňáska se intenzivně chystali na Velikonoce, což se projevilo v solidně zvládnutém umění plésti tatar, takto pomlázku, a v prohlubujícím se děsu v dívčích očích.

❑ Neutuchající snaha správce Kusalína Jirky Homolky byla korunována první etapou vrtařských prací na Kusalínu, které dobývala technika a kde pomáhaly i oddíly tomíků, například Sylvatik.

❑ V Pacově začal seriál Českého poháru v turistickém závodě. Akce se zúčastnily čtyři stovky(!) nadšenců, poháry si odnesli Divočáci z Frýdlantu a Tuláci z Frýdku-Mítku.

❑ Mezi tomíky dorazila nabídka školení ESO v podzimních měsících a ti mazaní se na takové krásné školení vedené chytrým člověkem ihned zaregistrovali.

❑ Soňa Rokytová a Petr Pořízka vzali s poděšením X **potěšením** na vědomí, že v lednu 2020 bude sněm našeho spolku u nich, v krásné Olomouci.

❑ Ústředí tomíků naplánovalo už v květnu novoroční dárek pro vedoucí, takový, který ještě nikdo nikdy neviděl a ani si nedovedl představit.

❑ V Praze, Brně a Olomouci se rozeběhly desítky tomíků, všichni pro Světlušku.

❑ Rakouský turistický klub pozval české a moravské tomíky na tradiční sraz do Štýrska.

❑ Spolkoví šéfové se sešli s ředitelem odboru pro mládež a povídali si o penězích, metodikách i o tom, jaké to bude, až vznikne Agentura pro sport, která bude mít spoustu peněz a vyřeší všechny problémy v téhle oblasti.

❑ Hop a Youry se těšili, až ve Sloupu vztýčí překrásné dřevěné vlajkové stožáry.

❑ Proběhl FunTOM, kterému je v tomto čísle věnován utěšeně obsáhlý prostor. Organizátoři počítali s větší návštěvností, leč věrme, že toho se dočkají za dva roky, při stejné zdařilé repete nápadité a jistě nabíjející akce pro mladé i starší tomíky.

❑ Sto dvacet zelených tomíků a tomic, jakož i menších tomíčků, řádilo na vodě i na souši v Litoměřicích na zdařilém Železném tomíkovi.

❑ Podruhé v krátké době zasedlo spolkové náčelnictvo, opět v Praze v Tomášské ulici. Kolegům se představil nový člen vedení Marek Kuskov, poměrně vášnivě se debatovalo o tom, zda příští rok zopakovat Hořcovou výzvu (podle původního slibu), nebo pokračovat na vlně nadšení z Funtoma a uspořádat jej zas.

❑ Zvítězila verze první, protože Hořcová výzva...je zkrátka HV, navíc aktivizuje rodiče, prarodiče, tisk, rozhlas, televizi, rozvědku, kamarády i tomíky samé a přiměje je v dnešní přepekované době k nebyvalým výkonům.

❑ Petr Míka-Akim, ostravský zastupitel, pokračoval v boji za to, získat pro tomíky základnu v Pstružném, v hezkém místě nedaleko Ondřejníku. Poté, co nevyužívanou moderní základnu v majetku Města Ostravy navštívili v zimě na Akimův popud Tomáš Novotný a Zdeněk Rolinc a co proběhla návštěva u náměstka ostravského primátora, vypadala věc nadějně. O to smutnější byl pozdější verdikt vedení města, který směřuje k prodeji základny nejvyšší nabídce. My jsme měli zájem o dlouhodobou výpůjčku – a uměli jsme doložit, že základnu budeme dobře udržovat.

❑ Akimovi, který krátce před uzavěrkou tohoto čísla učinil ještě další pokus, přímo v zastupitelstvu, patří velký dík za nápad a angažmá v celé věci. Držme si palce, šance není ale velká.

❑ Předseda tomíků zavítal do Olomouce, kde byl srdečně pozdravován davy místních a spolu s tamními vedoucími Turů Soňou a Petrem si prohlédl místo budoucího sněmování i novou, prostornou, skvělou – a hlavně těžce vybojovanou klubovnu.

❑ Jaro na Polaně proběhlo ve znamení likvidace polomů. Ruku k dílu přiložili tomíci ze Otrokovic a Vsetína, na Kusalínu před tím makaly oddíly Maracaibo a Sylvatic.

❑ Ústředí zrušilo rezervaci pobytu v Herberku Ferdinanda Dobrotivého mezinárodnímu táboru nespoutaných mladých evropských lidí. K tomuto výjimečnému kroku se odhodlalo na prosbu pana správce Beneše, který sugestivně líčil, jak krásní mladí lidé předloni a před čtyřmi

roky ničili podlahu, vynášeli matrace a nábytek ven v kteroukoliv denní či noční dobu, řvali, odsekávali, nedbali autorit a co hlavně, hnusně a svatokrádežně oblepili skvostný portrét císařského Arcivelečenstva Ferdinanda Dobrotivého nějakými papírky a kdovíjakými nactiutrahácnými glosami.

❑ Se stejnou rázností jsme připraveni skoncovat i s jinými škůdci a zákeřnými ničiteli našeho spolkového majetku! Never more!

❑ Aleš Sedláček a Tomáš Novotný napsali náměstkovi školského ministeria, aby v novém kole investičních žádostí jeho úřad myslel na vodní zdroje všeho druhu a také na to, že za dva roky končí možnost používání starých kotlů všeho druhu.

❑ Dvacítka nadšenců z různých spolků si zkraje června na Střeleckém ostrově připomněla dvacáté výročí okamžiku, kde po úvodních rozehřívacích výstavách a pokusech spatřila světlo světa opravdová, svého času slavná a vpravdě bytelná Bam-biriáda.

❑ Tomíci všeho věku se chystali na letní tábory a těšili se, co pěkného zažijí na loukách, u řek a rybníků, v horách i nížinách, doma i v cizině.

❑ Léto budiž pochváleno! A samé motýle kolem vás.

Počet oddílů: důležité téma

V dubnu proběhla v Otrokovicích a v Praze setkání, která jsem inicioval. a která měla stěžejní téma: zamyšlení nad tím, proč ubývá oddílů TOM. Abychom si dobře rozuměli: počet tomíků je stabilní, ba co víc, potěšitelně, třebaže mírně vzrůstá. Kynou a bobtnají mnohé dobré oddíly. Každoročně však svou činnost ukončí tři až pět oddílů TOM, což není vždy vyváжено příchodem stejného počtu oddílů nových.

Obou setkání se zúčastnila celkem třicítka zájemců, Stanislav Prais a Tomáš Novotný absolvovali schůzky obě.

Jak to bývá, přes poměrně jasné zadání a cíl, s jakým jsme se setkali, se debata točila i kolem jiných věcí, s úbytkem oddílů souvisejících možná jen okrajově. Zazněly názory, místy radikální, od zástupců mladší generace, též také usedlejší, vtipné i střelené od boku, uměřené více či méně, podnětné

V obou debatních skupinkách jsme se shodli přibližně na tom, že

-budoucnost hnutí není ani tak v aluminii, jako v mladých motivovaných vedoucích

-těžiště jejich výchovy je v oddílech

-zájmem každého odpovědného vedoucího by měla být výchova zástupce, budoucího nástupce

-ústředí může napomoci – metodikou, vhodnými výchovnými akcemi, systematickou podporou

Co uděláme jako první? Vypravíme k oddílům dotazník zaměřený na věkovou skupinu 15 – 26. Poprosíme vedoucí, aby dotazník předali (samosebou elektronickou cestou) svým mladým svěřencům či kolegům v oddílu. Není třeba se bát či váhat. I tam, kde mezi mladší a starší generací v oddílu nejsou zrovna idylické vztahy, musíme mít přeci zájem o kontinuitu, spolupráci a pokračování.

Vedení spolku chce prostřednictvím dotazníku zmapovat situaci a zkusit na-

vrhnout další postup. Debata o tomhle tématu nás rozhodně nemine na sněmu.

Co ale ještě zaznělo od třicítky účastníků a od několika kolegů, kteří kvůli tomuto tématu zavolali nebo napsali?

Monika Žídková oslovila několik farních společenství. Pokud by se ještě někde dalo dát rovnítko mezi oddíl tomíků a podobou partu lidí, bylo by to prima. Ostatně, naši otrokovičtí hostitelé, tomíci Denise Bilíka, jsou toho dobrým příkladem.

Zkusíme také spolek trochu víc prodávat. Není to ve skautské konkurenci zrovna lehké a myslím, že větší šance je na úrovni obcí a měst, tam, kde jsou naše oddíly dobře zapsány. Ústředí se samosebou snaží též, ale sám cítím, že na intenzitě našeho zviditelňování v televizi či rádiích máme co dohánět.

Na přetřes přišla také případná centrální posila ve vyhledávání grantových příležitostí či pomoci s účtováním. Jak by takový člověk měl ideálně vypadat?

Profil v účetnictví, znechucený prací pro korporát, přeplacený, dychtící po práci za malý peníz, pro neziskovky. Třeba na půl úvazku. Znalý dotační agendy, ovládající počítač a síť všeho druhu, orientující se ve změti (nejméně) krajských dotací. Flexibilní, schopný poradit jeden den po telefonu oddílu v Horním Pároubkově a druhý den zajet sto kilometrů do Řepkovic Lhoty, kde si už tři roky nevědí rady s vyúčtováním a dovedně to zakrývají bodrostí, úsměvy a jinak bezvadnou prací s dětmi.

Že přeháním? Trochu ano, ale...

Co bychom měli a někdy i mohli pro úspěch věci vykonat a na čem začneme pracovat, pokud budou síly stačit? Co ještě zaznělo?

Vznikne metodika pro začínající vedoucí. Platí sice, že nad všechny papírové či elektronické poučky je oddílová praxe, ale přesto takový text časem vznikne.

Tomík č. 110,
červen 2019

Časopis turistických oddílů mládeže.
Vydává Asociace TOM ČR
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.
Tel. 220 910 460, 220 910 314
mobil: 777 322 785

E-mail: ustredi@tom.cz,
www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili:

Jiří Chour, Tomáš Novotný,
Zuzana Antoňová, Petr Balcer,
Petr Teringl

Grafika: Jiří Chour

Foto obálka: Tomek Hurt

ostatní fotografie: oddíloví vedoucí
Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.

Náklad 800 výtisků.

Vydání tohoto čísla podpořil
Klub českých turistů.

**Uzávěrka
příštího čísla je již
15. září 2019**

Inovujeme internetový obchůdek s naším zbožím.

Budeme přemýšlet, proč je tak málo oddílů v Praze.

Výchovná rada (ale klidně i rada turistických závodů) se musí zaměřit více na kategorii 20 plus, s hlavním cílem – udržet mladé vedoucí.

Nabídneme našim oddílům akreditovaný kurs zaměřený na předávání oddílové zodpovědnosti a bude na Ondrovi Šejtkovi z náčelnictva, aby tuhle akci ČRDm přiblížil i tomíkům.

Děkuji všem, kdo se debaty a setkání zúčastnili, ať už bouřili nápady či spíše jen poslouchali, děkuji i těm, kdo v téhle věci solo přijeli či telefonovali, psali. Někteří z nich slíbili i praktickou, iniciativní pomoc. Tohle téma nemůže být jen na bedrech roztockého ústředí.

Počet oddílů, udržení základní stavební jednotky asociace, je pro náš spolek životně důležitý po všech stránkách.

Konejme podle toho!

Tomáš Novotný

Expedice jižní Island

Jižní Island 2019 - pod tímto názvem proběhla ve dnech 1. - 6. května expedice TOM Vltavský paprsek do země ledu a ohně.

První květnový den absolvujeme let z Prahy do Keflavíku, poznávačku na poloostrově Reykjanes (maják Reykjanesvíti, útesy okolo něj, geotermální pole Gunnuhver, most mezi kontinenty Brú Milli Heimsálfu a relaxujeme v proslulé Modré laguně. Pak se již přesouváme do Kirkjubæjklustur do našeho ubytování a večer nás čeká výlet na vodopád Systrafoss a na Kirkjugólf.

Nazítří vyrážíme na ledovcovou lagunu Jokulsárlón, kde máme naplánovanou projíždku obojživelníkem po vodě – pozorujeme kry, šest tuleňů a chutnáme led. Poté navštívíme Diamantové pláže a kry vyplavené na černém písku. Přesunujeme se do Národního parku Vatnajökull a šlapeme k vodopádu Svartifoss. Následuje řada krátkých aktivit - výhled na ledovec Svínafelljökull, trpasličí skály Dverhamrar a řada vodopádů, kde nás zaujal zejména „baculatý“ Stjórnerfoss.

3.5. Jedeme do muzea Skaftafellingur ve Víku, jdeme na proslulé černé pláže Reynishrangar, na mys Dýrholaey, na vodopády Kvernufoss, Skogafoss, Seljalandsfoss, Gljúfrafoss a přesouváme se do ubytování u česko islandské rodiny ne daleko Hvalsvolluru. Večer ještě návštěva

farmy s chováním čerstvě narozených jehňat a hodinovou projíždkou na islandských koních.

4.5. Navštívíme jeskyně Paradísarhellir a pak jsou na programu Westmannské ostrovy, na které jedeme trajektem, v plánu je zde výstup na sopku Eldfell, toulání lávovými poli, nákupy v řadě obchůdků a zejména jízda na divokých gumových člunech s rychlostí přes 70 km/hod okolo místních ostrůvků se zajištěním do jeskyň. Zpět na pevninu se vracíme opět trajektem a přes vodopád Glugafoss na ubytování - zde prozkoumáme okolí s vyhlídkami, vodopády a pohovoříme s majiteli.

5.5. Poslední den je věnován prohlídce Reykjavíku – navštívíme Perlan, sluneční koráb Sólfar, přístav, bleší trh, ochutnáme proslulý párek v rohlíku. Po poledni vyrážíme na 3,5 hodinovou vyjíždku na pozorování velryb - k naší radosti zpozorujeme 3 velryby a i papuchálky. Odpoledne pokračuje v Reykjavíku - projdeme kostel Hallgrímskirkja, Harpa, radnici, nakupujeme poslední suvenýry. Pak nás čeká už jen přesun na letiště Keflavík.

6.5. Nocí letíme do Prahy a expedice je minulostí.

*Zdeněk Vejrosta,
TOM Vltavský paprsek,
Kralupy nad Vltavou*

VEVERK
JOACHYM

a kouzelná hůlka

ČAU, JOACHYME,
PŘIŠLA MI KOUZELNÁ
HŮLKA HARRYHO
POTTERA

JE TO JESÍ
PŘESNÁ ČÍNSKÁ
KOPIE

KDO S NÍ 3x
RYCHLE MÁVNE
A PRONESE ZAŘÍKADLO
„HUPTAMŠUPTAM“
BUDE V KŮŽI ZVÍŘETE
NA KTERÉ SI
POMYSLÍ

VŽDYCKY
JSEM SI PŘÁL
BYT MÝVALEM. JE
DĚSNĚ ČISTOTNÝ
A ANI TROŠÍČKU
NESMRDÍ

CHYPU,
KRÁSNE
PŘÁNÍ!

HUPTAM
ŠUPTAM

BRROMŠT

NAPŘED KOUZLO
VYZKOUŠÍME NA
JOACHYMOVI

3x

JE Z NĚJ
PŮLMÝVAL

NE!
JE TO
PŮL
VEVE
RK!

GOOGLE
TRANSLATOR
MÁ S PŘEKLADEM
KOUZELNÝCH FORMUL
Z ČÍNSTINY JISTĚ
PROBLÉMY.

JESTLI TO KOUZLO
NEPOMINE, BUDE PŘÍŠTĚ
V TOMÍKOVÍ TAKOVÝHLE
DIVNÝ NADPIS

VEVERK JOACHYM

PŘÍPADNĚ
TAKOVÝHLE

VEVAL JOACHYM

PĚKNĚ PROSÍM
ČTENÁŘE, KTERÍ PLYNNĚ
ŠPRECHTÍ ČÍNSKY, ABY MI
POSLALI LEPŠÍ PŘEKLAD
KOUZELNÉ FORMULE

我们想要那些蝴蝶。
像强奸这样的
蜜蜂让记者说出
他们想要的东西。

JCH.